

ST-läkare frias – gjorde likadant som kollegorna gjort Ny instruktion infördes efter dödsfall

WARNING! Läkundersökningar av patienter som söker akut ska ske inne på akutmottagningen och inte i ambulans, polisbil eller liknande.

II Den instruktionen infördes på ett storstadssjukhus sedan en patient avlidit efter att ha blivit otillfredsställande undersökt i en polisbil. Den undersökande ST-läkaren frias i Ansvarsnämnden eftersom hon gjorde likadant som hennes kollegor gjort. (HSAN 2556/02)

Fallet anmäldes enligt Lex Maria av en klinikchef vid sjukhuset. Socialstyrelsen tog fallet till Ansvarsnämnden.

Patienten var en berusad 58-årig man. Vid ett fall en vinterkväll ådrog han sig en sårskada i huvudet. Han hittades liggande på en gångbana. Han var stökig och vägrade åka med ambulans till sjukhus. I stället körde en polispatrull honom till sjukhusets akutmottagning.

Patienten blev kvar i polisbilen medan en polis gick in för att be någon bedöma om patientens sår behövde sys.

En sjuksköterska bad jourhavande kirurg, ST-läkaren, gå ut till polisbilen och undersöka patienten.

ST-läkaren bedömde i skenet av en ficklampa att såret inte behövde sys. Fallet betraktades som mycket »enkelt och trivalt«, och patienten blev därför inte formellt inskriven på akutmottagningen.

Patienten sattes i häkte för tillnyktring. Efter fyra timmar upptäcktes att han inte var kontaktbar. Han fördes till ett annat sjukhus där han avled ett par dagar senare.

Dog av skullskadorna

Socialstyrelsen tog in yttrande från ST-läkaren, patientens journaler från det andra sjukhuset och dödsorsaksintyg.

Vid det andra sjukhuset hade mannen undersökts med datortomografi. Man fann bland annat »ett stort vänstersidigt subduralt hematoma orsakande en kraftig expansiv effekt och en medellinjesöverskjutning om 2,5 cm«. En operation bedömdes som utsiktslös.

En rättsmedicinsk obduktion visade att mannen dött av skullskadorna.

Socialstyrelsen hävdade att ST-läkaren inte tillräckligt noggrant hade undersökt mannen. Det var särskilt anmärkningsvärt eftersom mannen hade en skada i huvudet. Att han var stökig var inget skäl till att avstå från att få honom flyttad från polisbilen till ett undersökningsrum för en grundligare undersökning. Att sjuksköterskan endast bad läkaren

att bedöma om såret behövde sys var ingen förmildrande omständighet, hävdade Socialstyrelsen. Läkaren hade ett avgörande eget ansvar. I vilken mån en adekvat undersökning hade förändrat utgången för patienten var inte möjligt att säga, menade styrelsen.

Socialstyrelsen påpekade att läkaren inte gjort någon journalanteckning från undersökningen, vilket även det var fel.

Ansvarsnämnden hämtade in yttrande från ST-läkaren. Hon berättade att hon hade handlagt en stor mängd patienter som berusade hade ramlat och ådragit sig skador i huvudet. De är en stor patientgrupp under jourtid.

När hon blev ombedd av sjuksköterskan att gå ut och bedöma om mannens sårskada behövde sys blev hon något överrumplad. Hon hade aldrig tidigare bedömt patienter utanför mottagningen.

Hon berättade att man brukade göra så på sjukhuset när man velat undvika att ta in stökiga och berusade patienter.

Kände ingen intryckning

Vid undersökningen i polisbilen kunde hon i ficklampans sken se en mjukdelssvullnad i bakhuvudet. Det fanns färskt blod runt skadan, men hon kunde inte notera något jack i huden, och inte heller tyckte hon sig kunna känna någon intryckning av skallbenet.

Mannen var inte registrerad på mottagningen och inte känd för ST-läkaren. Därför kunde hon inte göra en journalanteckning.

Som avslutning på ett långt yttrande medgav ST-läkaren att undersökningen och bedömningen av patienten blev bristfällig, vilket möjligen var en bidragande orsak till att händelsen fick en sådan tragisk utgång. Hon hänvisade till att chefsåklagaren inte fann anledning att anta att brott har förövats av någon person eller av någon i ansvarig ställning inom sjukvården.

»Jag anser därför att det finns omständigheter kring det här fallet som gör att jag inte kan åläggas disciplinpåföljd«, skrev hon bland annat.

II Bedömning och beslut

ST-läkaren, som var relativt oerfaren, har uppgett att hon blev förvånad över att hon ombads utföra undersökningen utanför akutmottagningen. Men den erfarna sjuksköterskan upplyste henne om att man brukade göra så när man ville undvika att ta in alltför stökiga och berusade patienter på mottagningen.

Att patienter även i andra fall be-

dömts utanför mottagningen framgår av en skrivelse som är upprättad av chefläkaren vid sjukhuset och ingår i Socialstyrelsens utredning, konstaterar Ansvarsnämnden.

Det var fel av ST-läkaren att inte besluta att ta in patienten på akutmottagningen och där utföra en grundligare undersökning av honom. Även om fallet sågs som enkelt och trivalt borde hon också ha dokumenterat den undersökning hon faktiskt utförde. Felen är inte att betrakta som ringa, anser nämnden.

I klinikchefens Lex Maria-anmälan anges att chefläkaren på sjukhuset med anledning av händelsen har utfärdat en instruktion. Den innebär att läkarundersökning av patienter som söker akut skall ske inne på akutmottagningen och inte i ambulans, polisbil eller liknande. Den bär rubriken »WARNING!«.

Med hänsyn till att ST-läkaren före bedömningen av patienten informerades om att läkare på sjukhuset tidigare bedömt stökiga och berusade patienter utan att ta in dem på mottagningen anser Ansvarsnämnden att hennes fel framstår som ursäktliga och inte bör medföra disciplinpåföljd. •

Friande vanligt även vid felbehandlingar

Fallet med ST-läkaren är mycket vanligt i så måtto att Ansvarsnämnden anser att läkaren har gjort fel, men att det ändå inte blir någon disciplinpåföljd.

II De grundläggande kriterierna i sådana fall är att felet ska ses som ringa eller ursäktligt. AT-läkares bristande erfarenhet gör t ex då och då fel ursäktliga.

Friandet kan också formuleras som att felet inte är så allvarligt eller att det inte finns tillräckliga skäl att ålägga en påföljd.

Ansvarsnämnden skriver också återkommande att läkaren inte kan undgå kritik men att kritiken inte är sådan att den ska leda till påföljd. Listan över uttrycksätt kan göras längre.

På nästa sida tar vi upp ytterligare ett par av flera »fel-men-friandefall«, som avgjorts den senaste tiden

Vi tar också med ett fall där nämnden faller en läkare. Då påpekar Ansvarsnämnden att »felet inte är att anse som ringa eller ursäktligt«. •